

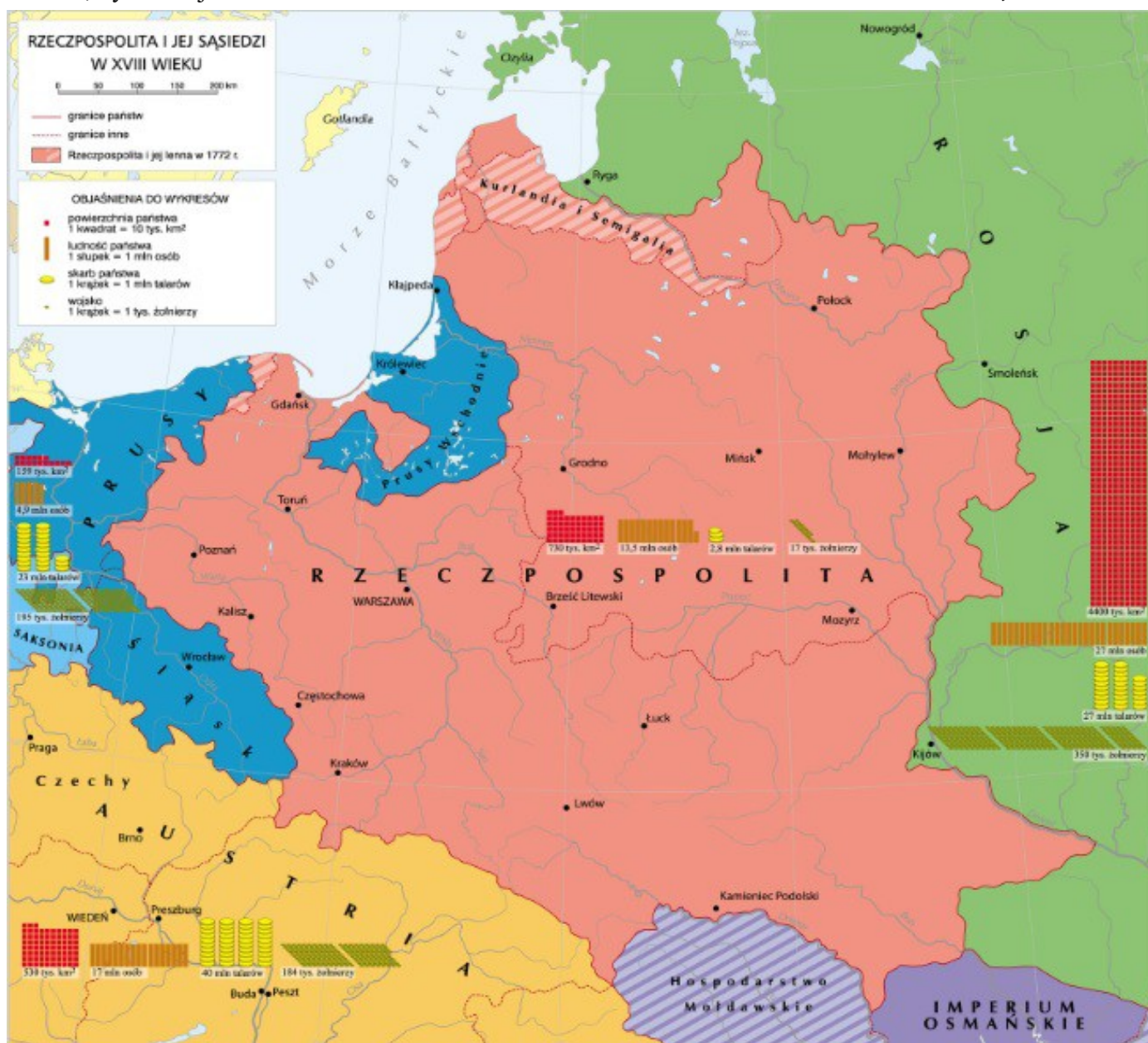
1. ROZBIÓR POLSKI

1. Trudne sąsiedztwo XVIII-wiecznej Polski.

W XVIII wieku Rzeczpospolita otoczona była przez trzech potężnych sąsiadów. Od wschodu graniczyła z Cesarstwem Rosyjskim, rządzone przez Katarzynę II. Na południu znajdowało się rosnące w siłę Cesarstwo Austriackie, w którym panowała cesarzowa Maria Teresa i jej syn Józef II. Od zachodu i północy państwo polsko-litewskie graniczyło z Prusami. Kraj ten był o wiele mniejszy od Rzeczypospolitej, ale miał olbrzymią armię. Jego władca Fryderyk II był najbardziej zainteresowany zagarnięciem części ziem polskich. Chciał w ten sposób powiększyć swój niewielki kraj i dzięki temu jeszcze bardziej rozbudować armię. Jedynym sąsiadem, który wówczas nie zagrażał polskim granicom, była Turcja.

Katarzyna II

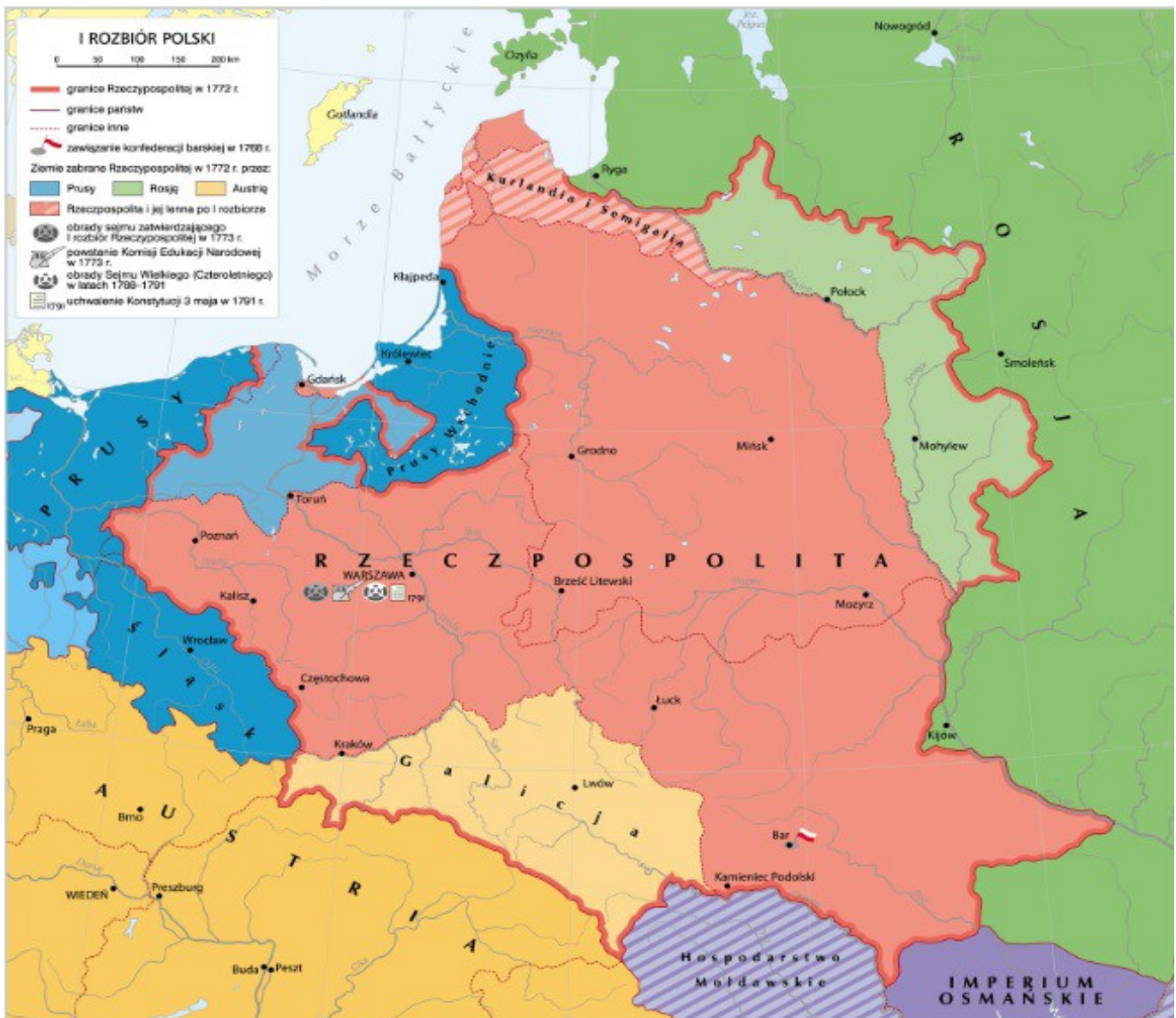

kolorowe znaczki na tle państw oznaczają porównania: *powierzchni*, *ludności*, *skarbu*, *wojska*

2. 1772 r. - I rozbiór Polski.

Stanisław August Poniatowski został w 1764 roku władcą Rzeczypospolitej dzięki poparciu Rosji. Cesarzowa Katarzyna II sądziła, że nowy król będzie jej zupełnie uległy. Jednak Poniatowski od początku rządów starał się wzmacniać swoje państwo. Nie podobało się to Katarzynie II, która przy pomocy swojego ambasadora, rezydującego w Warszawie, podburzała szlachtę przeciw proponowanym przez nowego króla reformom. W kraju na stałe przebywały wojska rosyjskie, którym nie mogła się przeciwstawić niewielka i źle wyszkolona armia Rzeczypospolitej.

Podczas sejmów Rosjanie stosowali przekupstwo, a wobec opornych Polaków i Litwinów uciekali się do przemocy. Kilku polskich senatorów, protestujących przeciw gwałtom wojsk carskich, zostało uwięzionych i wywiezionych w głąb Rosji. Bezwzględne działania rosyjskie doprowadziły do masowych wystąpień szlachty przeciw Rosjanom. Przez cztery lata (1768–1772) w całym kraju trwały walki. Z licznymi oddziałami szlacheckimi nie potrafiły poradzić sobie przebywające w Polsce wojska rosyjskie. Katarzyna II, która początkowo miała plany opanowania całej Rzeczypospolitej, zdała sobie sprawę, że nie jest w stanie tego zrobić sama. Zgodziła się więc na pomysł króla pruskiego Fryderyka II, aby dokonać częściowego rozbioru ziem polskich. Do planu rozbiorów przyłączyła się również Austria. W 1772 roku wojska trzech zaborców wkroczyły na ziemie Rzeczypospolitej i siłą zagarnęły część jej terenów. Rozbiór został zatwierdzony przez polski sejm w 1773 roku.

3. Sejm rozbiorowy – 1773 r.

Kraje zaborcze domagały się od Polaków, aby zatwierdzili rozbiór i sami zrezygnowali z terenów zagarniętych przez sąsiadów. W tym celu Rosjanie nakazali królowi polskiemu zwołanie w 1773 roku sejmu rozbiorowego. Niemal wszyscy posłowie zostali przekupieni przez rosyjskiego ambasadora, dlatego podczas obrad prawie nikt nie sprzeciwił się tak jawnej niesprawiedliwości. Jednym z nielicznych protestujących był Tadeusz Rejtan, ale jego protest został zignorowany.

Adam Poniński – zdrajca – marszałek sejmu rozbiorowego przekupiony przez Rosję